

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Disputationes Chirurgicae Selectae

Haller, Albrecht von

Lausannae, MDCCLVI.

VD18 90538986

CXXXII. Dissertatio Chirurgica, De Arteriae Cruralis Vulnere Periculosissimo
Feliciter Sanato.

urn:nbn:de:gbv:45:1-16618

CXXXII.

DISSERTATIO
CHIRURGICA,

DE

ARTERIÆ CRURALIS VULNERE
PERICULOSISSIMO FELICITER SANATO.

Præside

LAURENTIO HEISTERO.

Proponebat

JOAN. ANDREAS REINIG

MAGDEBURGENSIS.

Helmftad. 22 Decemb. 1741.

R 2

CXXII

D I S S E R T A T I O

C H I R U R G I C A

D E

A R T E R I E C O R U A L I S V U L N E R E

P E R F O U L D I S S I M O F E L I C I T E R S A N A T O .

Propterea

L A U R E N T I O H I S T E R O .

J O A N N A N D R E A S F E I N I G

M D C C C X X I I

Helmstedt, apud Joann. Neubergerum.

P R O O E M I U M.

B E N E V O L E L E C T O R.

A Ccedente temporum illa periodo, qua literarum mearum moderatores, more consueto, absoluto studiorum curriculo, me privilegia ac honores doctorales capere admonerent, de argumento quodam pro inaugurali disputatione cogitanti mihi nihil animus obloquebatur. Anceps enim erat atque dubius, imo nescius, quænam illa foret materia, quæ pro hoc scopo obtinendo esset idonea atque sufficeret. Cum animus itaque modo hinc, modo inde volveretur, factum est, ut casus quidam chirurgicus gravissimus & notatu, ut mihi saltem videtur, haud indignus, quem superiori vere una cum aliis commilitonibus ab Excell. Domino *Præfide* curatum, hac in urbe vidi, de arteriæ nimirum cruralis vulnere gravissimo atque periculossimo, mihi præ aliis arrideret. Quod argumentum igitur eo lubentius illustrandum atque de eo disputandum elegi, quo magis, à natura quasi, me ad chirurgiam, partem illam medicinæ antiquissimam atque præstantissimam ferri, viderem. Scio equidem, fore permultos, qui mihi obganniant, dari adhuc quam plurima alia themata, hoc longe præclariora, imo inauguralis argumenti loco, casum potius medicum quam chirurgicum, quia summos in medicina honores ambio, præstitisse. At quis est, qui non videat, hos ex eorum esse censu, qui nobilis artis chirurgicæ contemtores, imo juratos quasi hostes se profiterentur, & qui putant nullum aut saltem perquam exiguum chirurgiæ in medicina usum esse, aut chirurgiam medico indignam, atque ad chirurgos curationes chirurgicas esse relegandas. At hinc illa labe, hinc tot acerbæ multorum lacrymæ, qui, cum ab ejusmodi medicis, in chirurgia hospitibus, salutem sperare non licet, tandem ad rudes tonsores, balneatores, histriones, imo ipsos sæpe carnifices confugiunt; à quibus vero ntrum in modum sæpius ejusmodi miseri excruciarī atque pejores sæpe, quam antea fuerunt, derelinqui solent. Et qui, quæso, hoc aliter fieri potest? ejusmodi enim homines, texturæ ac fabricæ corporis humani ut plurimum prorsus rudes atque ignari, partes læsas nullo modo legitime possunt restituere, quarum structuram, compositionem ac naturam nesciunt. Neque prudentes illud ab iis desiderare jure possunt: quippe quibus ut plurimum institutio & discendi occasio, sæpe sumtus, sæpe ingenii vires defunt, ut hæc acquirant, quæ ad chirurgum genuinum, qualem nos volumus, constituendum efformandumque, summopere sunt necessaria. Non illum enim chirurgum hic intelligimus, quem rudis quædam empiria, levia imo levissima quædam vulnura curare conducit,

quemque in aliis rebus ad chirurgiam pertinentibus, ubique cœcutientem deprehendimus; sed illum potius chirurgum appellandum esse putamus, qui in difficilioribus casibus chirurgicis, imo in ipsis, qui vitæ jacturam minantur, (si ullo adhuc modo sanari possunt) ea remedia easque curationes, quæ manu fiunt, prudenti consilio atque manu adhibet, quibus æger, miserrime sæpe vexatus, imo morti quam proximus, conservari potest. Quod difficilis hæc omnino res sit & arduum opus, singulari tamen etiam cum honore conjunctum, quævis studio medico atque chirurgico modo leviter imbutus, sepositis præjudicatis opinionibus, facile videtur. Non enim cum illis medicis sentio, qui nobilissimam hanc artem generique humano quam maxime proficuum, contemnendo imo convitiis afficiendo, omnibus ejus genuinis cultoribus, sine ratione sufficiente maculam inurunt turpissimam [a]. Neque cum illis mihi res est, qui temere asseverant, quod medicus non debeat esse chirurgus. Non cum illis, qui chirurgiæ usum in medicina denegant; hos enim ego omnes, ut pro genuinis *Æsculapii* aut *Hippocratis* filii decarem, impetrare à me nullo modo possum. Provoco potius ad eos, quibus e meliori luto finxit præcordia Titan, sanioribus medicinæ principis imbutos, quibus datum est discernere pondera rerum; hos omnes in meam sententiam transituros esse confido [b]. Quorum igitur innixus autoritate & judicio, contumelias eorum, qui præsentia legent, facile feram, imo honori mihi tribuam, quod hac in re, multorum celeberrimorum virorum fatum & me maneat. Non habeo vero quod verear! nam res mea ipsa loquitur, artisque hujus præstantia se ipsam satis manifestat atque defendit; imo e longinquo quasi eorum audio applausus, qui ope nobilissimæ hujus scientiæ, à viris in hac arte peritis, e mortis faucibus erepti, adhuc dum vivunt. Exempla talia e longinquo accersere atque studiose colligere non opus est; cum præter casum, quem antea jam indicavi, hoc & præcedenti anno varios hic vidimus notatu dignissimos, ex quibus vero nunc tantum unicus, ut afferatur, sufficiat, ubi ipse Dom. *Præses* virum quemdam satis honoratum, superiori ætate in integrum restituit, cui in collo tumor erat ingens, peculiaris naturæ, & totam anteriorem colli partem ambiens, quo jam ab octo circiter annis æger se vexatum senserat; qui vero tandem ita auctus est, ut vix amplius deglutire & respirare potuerit, adeoque fere confectus fuerat, ut suffocari sibi videretur. Nonne exempla hæc artis chirurgicæ valorem ac præstantiam satis indicant? nonne clare evincunt, quod *chirurgia sæpe efficiat, quod medicina nequit*? Ipse enim cum multis aliis commilitonibus harum curationum sive operationum periculosissimarum testis fui oculatus, ipse vidi, quod medicamenta sola,

cent-

[a] Ita fere sentire videtur Gualterus *Harris* in dissert. suis medicis & chirurgicis partis in *locis*.

[b] Vid. graves ejusmodi autores in Excell. Dn. *Præsidis* inlit. chirurg. pag. 10. & seq.

centies adhibita, ut & ipsa cura, quam *sympatheticam* dicunt, & quam multi egregii viri, dum medicamenta omnia frustra adhibuerant, in hoc casu ultimo summopere laudaverant, nihil effecerunt, sed brevi ægrum certe mori tradidissent, nisi manu chirurgica servatus esset. Video ex his omnibus resultare, quod una pars medicinæ alteri manum præbeat, quod chirurgia ac medicina à se invicem separari nequeant, sed comites esse debeant individuae, si alias medicus ac chirurgus suo munere rite volunt defungi. Taceant itaque chirurgiæ osiores & calumniatores; taceant, qui studium hoc nobilissimum vilipendunt aut contemnunt, illudque medico indignum esse clamant. Hæc sunt ea, Lector Benevole, quæ animum mihi addiderunt, ut argumentum chirurgicum pro disputatione inaugurali elegerim; atque id quidem, quod in hac mufarum Julia, in cive quodam honesto contigisse, ipse vidi. Det modo D. T. O. M. ut hæc studiorum meorum prima conamina in sui laudem & ægrorum emolumentum cedant. Tu vero B. L. mendas, si quæ forte irreperint, censorio supercilio nimis rigide perstringere noli, me, data occasione, æqualia humanitatis officia præstiturum esse, ut certo tibi certius persuadeas, est, quod enixe oro atque rogitō, vale ac fave.

C. A. S. U. S.

I.

S Utot quam ex primariis hic Helmstadii, die 14 Maii hujus anni, tempore matutino, hora circiter septima, cultro quodam acuto, quali plerumque ad calceos conficiendos, coriumque excindendum atque adaptandum uti solent hi artifices, malo fato arteriam cruralem in femore dextri pedis, amplo satis vulnere, graviter se vulnerat, id quod sequente modo contingebat. Sedebat in sella, atque in calceo quodam perficiendo sive exasciando occupatus, forte fortuna culter iste ipsi e manu excidit; genibus vero fortiter adductis eum subito excipere satagens, id quod homines in ejusmodi casibus plerumque facere solent, manubrium cultri, qui transversam acquisiverat posituram, in sinistri femoris partem inferiorem impingit; cuspis vero acuta dextri femoris interiorem partem respiciebat, quam itaque ea contractionis genuum vi ac impetu, mala fortuna, ita in femur dextrum, ad sex circiter digitos transversos supra genu impellebat, ut arteria cruralis, sive rectius *femoralis*, hoc ipso secundum lineam rectam, (vid. figuram nostram I. lit. A.) graviter vulneretur. Factum enim est statim, ut ingens sanguinis copia, sicut in omnibus majorum arteriarum lacionibus accidere solet, ex hoc vulnere cum impetu mox profiliret.

I I.

Vulneratus satis intrepidus, partim ipse, partim praesentes & adstantes ejus domestici, quum id viderent, concurrentes aegroque subsidio venientes, vulnus partim digitis, partim linteis comprimere, sanguinisque profuvium vehemens cohibere tentant ac student, non putantes, quod vulnus hoc adeo grave ac periculosum esset; cum vero illud non possent, & aeger jam ex magna sanguinis profusione valde debilitaretur, de salute sua sollicitus, chirurgum legionis militum primarium, qui non adeo remote a vulnerato degebat, advocari curat, compresso interim vulnere, quantum poterant. Qui cum veniret, vulnus adhuc multum sanguinis fundebat, id quod linteamentis carptis, liquore quodam styptico imbutis, itemque *lycoperdo*, quod *bovis* vulgo appellant chirurgi, probe replebat, superimpositis splenis variis, ea spe, fore, ut sanguinis profuvium ita cohiberi queat.

I I I.

Cum vero hoc non sufficere videret, dum sanguis haec omnia, licet digitis ea comprimeret, larga adhuc copia penetraret, chirurgus hic senex & satis expertus, alios adhuc in auxilium vocari desideravit; praesertim cum aegrum sensim valde languescere conspiceret, & mortis periculum satis inde agnosceret. Vocabatur itaque ex aedibus *Ill. Dn. Praesidis Studiosus* quidam medicinae ac chirurgiae veteranus & probe exercitatus *Wagenerus*, amicus meus conjunctissimus, qui, cum ex nuncio locum vulneris & gravitatem profusionis sanguinis intelligeret, *machinam tortilem*, vulgo *torcular* sive *touriquet*, dictam, & speciatim eam a *Dom. Praeside* correctam [c], cum ceteris ad hanc rem requisitis necessariis mox secum fert, atque ad aegrum adveniens, arteriam cruralem laesam esse, ex loco vulneris & ingenti copia sanguinis, quam in terram jam profusam conspiciebat, & qui adhuc fluebat, neque chirurgi castrensis compressione penitus cohiberi poterat, haud sine ratione judicabat.

I V.

Præ omnibus igitur, dum chirurgus castrensis os vulneris linamentis & digitis, quantum poterat, comprimebat, torcular indicatum, praestantissimum atque divinum in his malis remedium, femoris parti superiori admovebat. Vid. fig. I. Litt. B. C. imposita scilicet fascia convoluta & crassa, loco B, ubi truncus hujus arteriae femoralis situs est, & circumducto idoneo splenio clausoque cingulo B C, torcular ad locum C, sive
exte-

[c] Vid. ejus, Instit. chirurg. Tab. V. fig. 6.

exteriore femoris parte, supposito & huic splenio crasso, trochlea stringebat, donec in vulnere sanguinis profuvium cessaret.

V.

Cum vero & hic, dum casum ejusmodi nondum vidisset, & multa adhuc agenda superesse probe cognosceret, viribusque suis, ut prudentis junioris medici & chirurgi est, in re tam ardua & periculi adhuc plenissima, non satis confideret, prudentiorem magis in his rebus expertum virum ac nominatim *Exc. Dn. Praesidem* adhuc advocandum esse aegro, uxori & amicis aegri mox suadebat, qui eum etiam cito advocandum curarunt.

VI.

Hic etiam, cum una cum aliis Studiosis medicinae, mox advenisset, & torcular rite adhibitum esse vidisset, hoc nondum sufficere dixit, sed praemisso prognostico de curationis summa difficultate atque eventu dubio, aptum vulnus hoc arteriae periculosissimum deligandi modum se primum ad vitam & pedem aegri servandum adhibendum esse, ait, qui si feliciter succederet, ut spes ipsi adhuc superesset, bene pro aegro esse; e contrario, si ille, laxato, quantum satis est, torculari, non succederet, & sanguinis profuvium hoc non cohiberi queat, vulnus incidendum arteriamque laesam quaerendam & circumducto filo supra vulnus constringendam sive ligandam esse, imo si forte non nisi unicus arteriae cruralis truncus hoc in femore adesset, sicut saepe observari solet, subinde ne ligaturam quidem arteriae laesae ad sanandum hoc malum sufficere, quia tunc partes infra ligaturam positae, ob sanguinis arteriosi hac ipsa sublato influxum, sphacelo arripi solent, ita ut aeger tunc sine ablato crure summoque vitae discrimine servari non possit.

VII.

Interea tamen se blandiorem & meliorem, qui apta deligatione sit, modum primum tentaturum esse promisit, cum spes ipsi esset, eum una cum prudenti torcularis usu hic succedere posse: quia scalpellum arteriam forte non transverse divisisset, aut omnino inferiorem arteriae partem a superiori resecurisset, sed secundum longitudinem tantum incidisset, quae laesio faciliorem curationem admitteret.

VIII.

Itaque vulnere, linamentis carptis ac probe contortis, alcohole vini bene imbutis, repleto, lycoperdum, his superimposuit, super hoc splenia

tria crassa, gradatim majora, quorum primum longitudinem vulneris paulo superabat; alterum hoc rursus paululum majus, tertium vero rursus hoc alterum magnitudine superabat, eaque chirurgo firmiter continenda, committebat.

IX.

Postea *splenium longum angustum*, & *duos digitos crassum*, ea longitudine, ut fig. I. a litt. A. ad B. se extenderit, ei tractui femoris interiori, qui hic punctulis D D. indicatur, ubi truncus arteriæ læsæ situs erat, imponebat. Hoc facto, *fasciam* longitudine sex ulnarum parisiensium sumfit, quæ tres digitos lata erat, eamque circa vulnus & splenia, gradatim ipsi imposita, sexies ad splenia hæc supra vulnus probe firmanda circumduxit; postea per ductus spirales obtusos ad genu descendit, factoque uno circuitu infra genu, sursum ad femur & vulnus reascendit, factisque iterum aliquot super primis in loco vulneris ductibus, ad os vulneris tanto melius comprimendum & claudendum, sicut fere alias in fracturis simplicibus hujus femoris ossis fieri solet, à vulnere sensim per ductus similes spirales obtusos sursum versus torcular B. C. ascendit; verum ab hoc loco femoris supremo sic sensim versus vulnus rursus descendit, hisque spiris splenium illud longum & crassum in loco D D. positum rite firmaret, eoque modo arteriæ truncum subtus positum apte comprimeret, ut relaxato postea torculari, impetus sanguinis in hanc arteriam & vulnus multum imminueretur, atque sic sanguinis nova profusio non solum impediretur, verum ora vulneris rectius rursus glutinari queant. Denique factis adhuc aliquot ductibus laxioribus, spiralibus, modo sursum, modo deorsum, ad præcedentes melius firmandos, finem fasciæ, ubi desiit, acu & filo firmari iussit.

X.

Fascia itaque sic injecta, ægroque in lectulo commode collocato, torcular non removit, sed tantum ejus trochleam ita blande relaxavit, quantum pro aliquo influxu sanguinis in femur & totum pedem procurando, opus esse credidit, id quod ex modico tantum & tolerabili doloris sensu, quem æger percipit, dijudicandum esse docuit. Nam quam diu vehementem æger dolorem in loco, ubi torcular collocatum est, percipit, nimis hoc adhuc constrictum esse inde colligi, satis vero eum relaxatum esse docet, quando dolorem & constrictionem tantum modicum eumque satis tolerandum æger sentit.

XI.

Hoc itaque in statu, ordinatis tamen prius medicamentis roborantibus, subin-

subinde fumendis, præscriptoque apto victus regimine ab Excell. D. *Præfide* relictus, verum curæ & Studioforum medicinæ & chirurgi, qui primus apud ægrum aderat, ab eo commendatus erat, quorum duo nimirum per plures dies atque noctes vigilias apud ægrum egerunt, quique non solum novis adhuc spleniis & fasciis, atque simul, si forte hæmorrhagia quædam nova incideret, quomodo torcular dirigerent, illudque rursus constringerent, ab ipso instruebantur. Ita æger e mortis periculo non solum ereptus & ut dici solet, ex orci faucibus extractus, verum etiam tandem feliciter, duorum circiter mensium spatio, perfecte curatus est, ita ut postea ad consuetos suos labores redire potuerit, & optima adhuc dum sanitate sine ullo incommodo fruatur. Quid vero in curatione actum, quomodo vulnus deligatum ac glutinatum sit, quæ post glutinationem facta sunt ad aneurysma avertendum, & quæ alias scitu digna ac necessaria sunt circa ejusmodi mala, in subsequente explicatione & illustratione hujus casus dicemus.

EXPLICATIO ET ILLUSTRATIO HUIUS CASUS.

XII.

Cum de arteriæ cujusdam & quidem *cruralis* periculosissimo vulnere in nostra dissertatione agimus, necessarium esse existimo paucis indicare, *quid nomine arteriæ*, quid postea *cruralis*, & deinde etiam *vulneris* intelligamus.

XIII.

Arteria describitur ab Anatomicis, quod sit vas sanguiferum, conicum, pulsans, elasticum, pro sanguine à corde ad omnis corporis partes, pro variis iisque diversissimis usibus devehens.

XIV.

Due primariæ sunt in corpore humano aliorumque animalium arteriæ, *pulmonalis* scilicet atque *magna*, quæ *aorta* quoque dici solet. *Pulmonalis* à ventriculo cordis dextro, quem quidam recentiores *anterior*, alii *superiorem*, vocare malunt, incipit, per solos pulmones innumeris ramulis distribuitur, sanguinemque e ventriculo cordis dextro propulsam, per pulmonem dextrum & sinistrum in venam pulmonalem, & ex hac in auriculam & ventriculum cordis sinistrum, postquam respirationis beneficio magis, quam antea fuit, in his comminutus est, multo floridiorem, &

tenuiorem impellit. Sed cum hæc nihil profus faciat ad nostrum scopum, nihil amplius etiam de hac hic sum dicturus.

X V.

Altera corporis arteria princeps, quæ magna sive aorta appellatur, e sinistro sive posteriori cordis ventriculo, magno eoque unico oritur trunco, qui sicut pulmonalis arteria in principio suo tres habet valvulas, semilunares dictas, ita positas ac fabricatas, ut sanguis, quem e corde contracto, sive in systole ejus acceperunt, in diastole ejus in cor regredi nequeat: dum ita sese expandunt, ut viam ex arteriis his in cor occludant: adeoque, dum arteriæ se tunc constringunt, sanguis in eis contentus, à vi elastica arteriarum fortiter compressus in cor non remeare, sed vi arteriæ coactus, versus partes omnes corporis, per innumeros ejus ramos & ramulos ad ultimas usque extremitates progredi cogatur.

X V I.

Non vacat jam *distributiones trunci arteriæ aortæ* omnes recensere, quia hoc me nimis à scopo meo abduceret; interea tamen, qui eas scire, aut in figuris æneis videre cupit, illi autor sum, ut figuras totius hujus arteriæ apud *Vesalium, Eustachium, Verheyenum, Comperum vel Dra-kium*, Autores Anatomicos celeberrimos, inspiciat, sic inde motus & distributionis sanguinis per totum corpus aptam aliquam ideam sibi formare poterit. At, cum speciatim de *cruralis arteriæ vulnere* hic agimus, de hac paulo uberius nobis exponendum erit.

X V I I.

Nomen habet hæc arteria à *cruribus*, quia crurum nomine integri subinde pedes, ab infima scilicet abdominis parte, usque ad calcem intelliguntur. Attamen quia pedes integri, sub *crurum* nomine ita sæpe intellecti, ab accuratioribus Anatomicis rursus in *femora & crura*, stricte sic dicta, dividuntur, intelligitur tunc femoris nomine pars pedis superior & crassior, ab imo ventre incipiens & ad genu usque se extendens; cum contra *crurum* nomine stricte ea pedum pars solum accipitur, quæ inter genu & pedem extremum interjacet, vulgoque *tibia* hodie adpellari solet. Hoc itaque sensu arteria illa, quæ in sutore nostro læsa fuit, *femoris* rectius ac distinctius appellatur: quia in ea parte vulnerata est, quæ proprie *femoris* nomine venit, & quæ in tibia collocatæ sunt, sive per tibiam distribuuntur, *tibiales arteriæ* vulgo dici solent. Interea tamen verba valent sicut nummi, nosque quia quamplurimi arteriam *femoralem* adpellari solent *cruralem*, pro synonymis hic habebimus *arteriæ femo-*

femoralis & *cruralis* vocabula, ne quis forte eas pro diversis aut distinctis habeat, vel à nobis ita haberi credat.

XVIII.

Harum *arteriarum cruralium* sive femoralium *duæ sunt*, una scilicet in unoquoque crure sive femore, quæ oriuntur, *ex ita dictis iliacis* & hæc ex ima parte trunci arteriæ aortæ, descendenti dictæ, qui truncus circa infimas lumborum vertebrae in abdomine in duos magnos ramos distribuitur, qui *iliacæ* adpellantur arteriæ & versus crura progrediuntur, alter ad dextrum, alter ad sinistrum, & quamdiu in abdomine manent, nimirum à fine seu infima aortæ parte usque ad egressum ex hoc, *iliacarum arteriarum nomen* retinent, mox vero, quando extra abdomen, femur ingrediuntur, licet eadem sint arteriæ, tamen à situ, in quo nunc sunt, sive à parte, quam transeunt, *cruralis* sive *femoralis* nomen assument. Conf. si placet, figuræ autorum supra §. XVI. nominatorum.

XIX.

His arteriis sapientissimus machinæ nostræ conditor aptissimum, qui excogitari potest, dedit situm, ne, quia læsio earum valde periculosa est, facile lædantur, sed à quamplurimis injuriis, læsionibus & ictibus quibus femora exposita sunt, defensa lateant. Nimirum non descendunt ad genu *vel per anteriorem vel per posteriorem femoris partem*, quippe quæ omnis generis læsionibus quam maxime expositæ sunt; verum oblique per anteriorem partem, juxta *musculum sartorium* & *vastum* internum dictum, ita ut quamplurimæ læsiones & ictus eas attingere nequeant; sed e contrario paucissimis tantum, quantum fieri potuit, feriri queant, progrediuntur. Quoniam vero in interiori latere collocatæ sunt, factum est, ut singulari prorsus ratione in vulnerato nostro altera earum, sicut §. I. dictum est, læsa fuerit.

XX.

Descendit etiam arteria *cruralis unico tantum plerumque trunco*, per femur totum usque infra genu & ut plurimum tantum minores ramulos ad musculos vicinos prægrandes nutriendos spargit, quo fit, ut, quia magna est hæc arteria, dum integro cruri sive pedi sufficiens nutrimentum afferre debet, ejus læsio, ob celerem & copiosam sanguinis, quando vulnere paulo ampliore, vel altiori loco læsa est, profusionem, subitanam sæpe mortem afferat: sicuti non solum autores quam pluri-

mi [d], sed tristissimus etiam casus, qui ante aliquot annos hic contigit, comprobant, ubi quis, ex laesa hac per gladium arteria, vulneratus intra paucissima horæ momenta, & fere in ipso læsionis loco animam cum sanguine, antequam ei succurri potuerit, amisit.

XXI.

Interea tamen etiam subinde in *supremâ femoris parte in duos magnos quasi truncos se dividit*: quorum alter interiorem, ordinariam & consuetam femoris partem, sicut modo diximus, occupat; alter vero, attamen priori minor, per exteriorem, profunde tamen sub musculis & inter eos, satis hic crassos, divisus in ramulos ad genu usque descendit, quemadmodum eum non solum *Verheyenus* [e] præ omnibus aliis Anatomicis optime delineavit, verum & *Celeb. Dom. Præses* ipsum etiam aliquoties in cadaveribus, præsertim quorum arterias ceracea materia repleverat, eadem fere ratione offendit: cujus rei scientia ad res quasdam, circa vulnera harum arteriarum gravis momenti, infra exponendas, rectius intelligendas quam plurimum facit. Hinc tanto magis miror, quod multi magni Anatomici hujus rami nullam profus mentionem fecerint; cum tamen non sit adeo rarus.

XXII.

Quando autem truncus major vel interior fere ad genu pervenit, adhuc magis introrsum se inflectit, ita ut tandem ad posteriorem ossis femoris partem perveniat, ubi *arterie popliteæ* nomen assumit & mox intra interstitium duorum condylorum ejus se abscondit, ita ut & hic facile lædi nequeat. Hinc per articulum sive flexuram genu, quam *poplitem* vulgo appellant, pergat ad tibiam, suram ingreditur, locum intra duo cruris ossa, tibiam scilicet & fibulam, occupat, ibidem in duos tresve magnos se dividit ramos, qui postea per totam tibiam & pedem pulcherrime distribuuntur, omnibusque partibus hic collocatis sanguinem afferunt; de quibus vero, quia ad scopum nostrum non pertinent, hic plura haud dicemus.

XXIII.

Ita & de *arteriarum fabrica* multa hic dicere & proferre possemus, nisi prolixitatem vitare mallems, adeoque tantum maxime necessaria, quæ ad

[d] Ex quibus nunc solum nominabo *Bobnium* de vulner. renunc. p. 135. *Zittmann* p. 710. p. 724. *Waldschmid.* in dissert. de vulneribus arteriarum in artubus sæpe funestis raro lethalibus p. 16.

[e] In *Anat. corp. hum.* Tab. XXXVIII, fig. 2. litt. B.

ad scopum nostrum illustrandum faciunt, hic sum prolaturus. Constant unanimi consensu ex tunicis, & quidem secundum Cel. Dom. *Præsident* [f] ex quinque: *vasculosa* scilicet, *cellulosa*, *tendinea*, *musculosa* & *nervea*, in canalibus robusti conici figuram combinatis; alii, alio modo numerant. Interea vero prætermittis hic aliis arteriarum tunicis, de quarum numero inter Anatomicos adhuc disceptatur, non nisi de *muscularibus ac tendineis*, licet nonnulli eas negare voluerint [g], pauca proferre necessarium esse judicamus. Eas vero musculosis & tendineis instructas esse, docet primo resolutio earum anatomica: dum in anatomicis suis demonstrationibus Excell. Dom. *Præses* eas non solum in arteriæ aortæ trunco copiosas & crassas satis demonstravit, easque etiam ita præparatas in spiritu adhuc conservat; verum etiam phænomena, quæ quando agunt, sive quæ in actione earum observantur, quam manifestissime hoc comprobant: dum ab impetu & pressione sanguinis à corde, & speciatim ejus systole, magna vi in illas propulsi, arteriæ expanduntur, dilatantur, & attolluntur, id quod in pulsu earum digitis appositis clare percipitur; verum etiam quando sic dilatatæ per vim suam elasticam, (quam à musculosa ac tendinea suâ fabrica habent) se rursus constringunt, & sanguinem e corde receptum ulterius versus extrema magna vi propellunt.

XXIV.

Constat vero hæc fabrica tendinea ac musculosa (1) ex *fibris copiosis annularibus*, tunicas sive lamellas componentibus varias, sibi invicem tanquam strata superimpositas, plures in majoribus, cavum arteriæ in circuli sive annuli modum ambientibus, & elastica sive musculosa vi præditis, prolixius in *Celeb. Dom. Præsidis Compend. Anatom. Tom. II. Nota 63. p. 120.* descriptis, ob quas à *Douglassio* arteriæ haud male, (sicuti cor, uterus & vesica) *musculi cavi* appellantur (b), & à quibus potissimum vis arteriarum elastica sive contrahens, quando in amplio-rem diametrum, vi sanguinis irruentis fuerunt distentæ, in angustio-rem se rursus constringunt, dependet.

XXV.

Observatur vero non solum hæc vis constringens in arteriis, qua distentæ vi quacumque in angustius se spatium rursus constringere, sive amplitudinem earum minuere possunt; verum etiam in iis vis deprehenditur, qua

[f] In *Compend. suo anatomico p. 156.*

[g] Qua de re videri potest idem libell. *Tom. II. p. 120. Nota 63.*

[b] Vid. *Dissert. ejus de Peritonæo*, à *Clariss. Dn. Heistero Filio*, pie superiori anno defuncto, ex *Anglico latine quondam reddita p. 55.*

qua secundum longitudinem se contrahunt, quæ vis potissimum observatur, quando arteria quædam paulo major, transversim vel ex parte, vel tota dissecatur. Quando enim hoc ultimum fit, vel etiam in mortuo animali experimentum instituitur, pars cor respiciens, versus cor; pars vero extrema, cum extremis connexa, versus extrema, atque sic utraque pars sectæ arteriæ versus sua extrema retrahitur, eadem profus ratione, ac si, quando chorda quædam tensa discinditur, partes dissectæ versus extrema sua se retrahunt. Quando autem pars tantum arteriæ & quidem dimidia circiter, aut adhuc plus quam dimidia, transversim dissecatur, partes dissectæ eadem fere, ut modo diximus, ratione versus cor & extrema se retrahunt, quod vi tunicæ & tendinæ & nervæ, musculosas annulares fibras extus & intus ambientis, atque in quibus forte fibra per longitudinem exporrectæ, licet perspicue satis videri nequeant, fere ut in aspera arteria & bronchiis pulmonum, quæ vi tunicæ suæ interioris longitudinem suam brevior reddunt, ac pulmonem vel centies flatu distentum, etiam adhuc in mortuis, centies rursus constringunt, atque sic & hæc & arteriæ ob hanc fabricam ex analogia cum aspera arteria similem, in perpetuo sunt nisi se abbreviandi, sive secundum longitudinem se contrahendi [i], unde fit, ut in vulnere arteriæ paulo majori, transversim inflicto, difficiliter non solum sanguinis profusio cohibeatur, verum etiam glutinatio quam difficillime obtineatur: quia ob dictam rationem illud vulnus ab ipsa natura & fabrica arteriæ semper distrahitur, ut claudi vel glutinari aut vix aut saltem quam difficillimè queat. Contra ex hoc phænomeno illustratur, quare vulnus secundum longitudinem inflicto, sicut hoc nostrum erat, facilius coëat. Ex eodem etiam adhuc fundamento provenire existimo, quod & homines & animalia vulnerata, quæ ex hæmorrhagia moriuntur, in ultimo vitæ termino, sive in agone, ut vulgo dici solet, extremorum convulsivis motibus afficiantur: quia vasa sanguine exinanita, adeoque vi distendente jam destituta, se ad omnem mensuram & sic etiam secundum longitudinem se constringunt, atque sic extrema sua versus cor, tanquam principium & punctum quasi fixum arteriarum, retrahere & cum impetu quasi rapere nituntur.

X X V I.

Exposita arteriæ natura, & simul quid *cruralis* sit, explicandum mihi nunc est, quid *vulneris nomine* intelligatur. Hoc vero nihil aliud hic intelligo, quod *solutam unitatem* sive unionem partium mollium à vi externa, &

[i] Hæ fibræ quidem longitudinales difficulter demonstrari possunt, sicut Cel. Morgagnius jam in Advers. suis Anatom. II. p. 78. docuit: attamen ex vi hac contractili, tales vel forte etiam spirales annularibus mixtas adesse, suspicandum est, licet demonstrari nequeant.

& quidem ut plurimum ab instrumento acuto (sicut in nostro ægro factum est) excitatum. Hic vero in nostro ægro non solum cutis & pinguedo, verum etiam ipsa arteria cruralis, cum incumbente hic musculo sartorio vulnerata atque incisa est, sicuti ex loco, quo vulnus hoc erat, conspici & ex largissima sanguinis profusione dijudicari poterat.

XXVII.

Quod vero vulnera hujus arteriæ periculosissima, atque plerumque funesta ac mortifera, sive, ut vulgo dicunt, lethalia sint, ob subitanam eamque ingentem sanguinis profusionem, jam supra §. XX. indicavimus, atque vix ullus est prudens, qui hac de re vel unquam dubitavit; cum tot exempla prostant eorum, qui brevi inde mortui sint. Interea tamen hæc vulnera non pro absolute lethalibus semper habenda esse, non solum præter alios *Exc. Dom. Præses* ostendit [k]; verum vivo etiam, ut dici solet, exemplo, noster vulneratus demonstrat, quia in tempore auxilium petiit, atque convenientissima curandi ratione ipsi prospectum est: primo sistendo sanguinis profusivum, novumque fluxum prohibendo, ac deinde etiam vulnus rite obligando ac glutinando. Quomodo autem *Exc. Dom. Præses* sanguinis fluxum cohibuerit, jam in casu §. VIII. & seq. expositum est, ideoque restat, ut de glutinatione tantum hic adhuc dicamus.

XXVIII.

Antequam vero hanc exponamus, monendum prius est, altero die, forte ex relaxatis fasciis, profusivum sanguinis ex vulnere rediisse; quod vero constricto paululum torculari, novisque spleniis vulnere superimpositis, aliaque adhuc fascia super injecta rursus cohibitum est, quæque ita ad quartum usque diem relictæ sunt, ægro satis bene se habente. Interea tamen *Ill. Dom. Præses* semper instrumenta, quæ ad arteriam læsam, ac aliisve ferramentis ligandam necessaria sunt, parata servavit, ut in casu necessitatis iis mox uti posset.

XXIX.

Cum vero quarto die vulnus male olere inciperet, præsertim cum dies calidi inciderent, vulnus primo resolvendum esse judicavit. Ut vero hoc securius fieret, omnibus prius ad novam deligationem rebus necessariis præparatis, trochleam torcularis paulo constrinxit, ac postea fascias lente ac prudenter, me aliisque Studiosis medicinæ præsentibus, resolvi curavit. Fasciis resolutis, splenia, quæ sponte quasi aut facile saltem recedebant, sanguine ebria ipse blande removit: sub quibus larga satis sanguinis fœtidi

Tom. V.

T

tidi

[k] In Instit. Chirurg. suis. p. 52.

tidi copia latebat, quæ tunc effluebat, sanguine novo aut recenti non prodeunte. Cum vero inferius splenium una cum lycoperdo & linamentis vulneri impressis fortius adhuc inhærent, ea & hic, sicuti in aliis gravioribus vulneribus, evellere perniciosissimum judicavit, sed nova splenia gradatim majora, mixturaque ex aqua calcis & spiritu vini camphorato imbuta, loco priorum applicavit, & postea, ut prima vice §. IX. vulnus deligavit, resoluta postea denuo aliquomodo torcularis trochlea, quantum æger id commode ferre potuit: quo in statu etiam per triduum rursus relictus est, ea adhibita cautela, ut si forte sanguis e vulnere prodiret, ipse paulo trochleam adstringeret: id quod tamen opus non erat.

XXX.

Post triduum, quo parum vel nihil sanguinis penetravit, fasciam, contracta prius denuo torcularis trochlea, altera vice resolvi curavit, remotis postea rursus spleniis antiquis, purgatoque vulnere ope linamenti à cruore putrescente. Linamenta vero carpta una cum lycoperdo vulneri adhuc firmiter inhærebant, adeoque nihil adhuc hic vi evellendum esse præcepit, sed vulnus tantum unguento digestivo simplici, ex terebinthina & vitello ovi parato, illinendum esse jussit expectandumque esse dixit, donec suppuratione facta, ea quæ vulneri ad sanguinem cohibendum immersa erant, sponte solverentur atque exciderent, vulnusque, ut nuper factum erat, rursus obligabatur, relaxata postea iterum paululum trochlea. Ceterum æger bene se habebat, atque ab *Cel. Dom. Preside* denuo admonitus erat, ut quando forte sanguinis fluxum aliquem in vulnere sentiret, quia periculum nondum superatum esset, *torcular paulo rursus constringeret*; ubi vero doloribus inde urgeretur, illud paululum relaxaret, ne pes gangræna aut sphacelo corripere: id quod etiam ex hac informatione probe didicerat, atque se xite observaturum esse promiserat.

XXXI.

Ex quibus forte etiam *præstantia hujus hic adhibiti torcularis præ vulgari* *judicari poterit*, dum vulgare, postquam injectum est, semper adjutorem sive ministrum requirit, qui illud perpetuo contineat & firmet, hoc vero ob fabricam suam, vel sponte sua, parti ita inhæret, sicut medicus sive director ejus id velit; vel facile etiam ab ipso ægro, si ministri vel adjutores, forte nulli adessent, pro necessitate vel fortius adstringi vel relaxari potest, si hac de re modo prius, ut par est, edoctus fuerit, sicut etiam hic noster æger sæpe fecit. Præterea quia cingulum sive lorum hujus torcularis non ubique membrum sive partem, quam ambit, arcte stringit, sicuti vulgare torcular facit, eoque ipso sanguini venarum fere omnem refluxum præcludit, verum ab extremis hujus torcularis novi laminæ transverse inferioris

BB.

BB, FF, (vid. Cel. Dn. *Præfide* Instit. Chirurg. Tab. V. fig. 6.) quasi fulcris sustentatur, ne partes vicinas omnes nimium comprimere possit, utrinque motui sanguinis aliquod spatium relinquitur, ut reditum suum ad cor, per venas utrinque hic collocatas, utcumque continuare queat; cum alias in vulgaris usu, si in ejusmodi læsionibus diu in parte læsa relinquendum est, ob venas omnes valde compressas, pars infra vulnus vehementer intumescat, indeque acerbissimi dolores & sphacelus inde concitentur; aut si relaxetur, aut removeatur, sanguinis profluvium redit, adeoque vel hoc vel prius malum, sphacelus scilicet, ægrum conficit, sicuti Exc. D. *Præses* alias sæpius vidit: quæ vero mala omnia, prudenti hujus machinæ usu, in hoc nostro ægro non inciderunt.

XXXII.

In tertia deligatione, quæ rursus non citius, quam triduo interjecto, instituebatur, torcular hoc rursus paululum, quantum æger sine insigni dolore ferre poterat, ab Ill. Dn. *Præfide* adstringebatur. Postea, fascia resoluta, spleniisque remotis, lycoperdum una cum linamentis, in prima deligatione vulnere immixtis, excidebat, atque simul larga fatis ichoris subcruenti copia, quæ subtus collecta erat, effluebat, nullus vero recens sanguis ex arteria læsa profluebat: id quod bonum de speranda vulneris arteriæ glutinatione augurium præbebat. Itaque sine vulneris scrupulosa percrutatione mox, absterse tantum hoc ichore, novis linamentis contortis, (quæ Galli *bourdonets* vulgo adpellant) digestivo unguento obductis, tepide vulnus probe replebatur, superimposito emplastro glutinante, atque spleniis gradatim majoribus, ut in prima & altera deligatione factum erat, fasciaque eadem ratione, ut §. IX. dictum est, rite superinjecta: quod postquam factum erat, trochlea torcularis paulo rursus resolvebatur; ita ut æger illud sine vehementi dolore perferre potuerit, eumque sic, commendato vitæ apto regimine, valere iussit.

XXXIII.

In sequentibus deligationibus, quas tertio vel quarto tantum quovis die Ill. Dn. *Præses* reiterabat, & quibus semper interfui, eadem deligandi ratione actum est, ut XXXI. descripsi; nisi, quod in quinta vel sexta deligatione, primo vulnere imponendo splenio laminam subovatam metallicam immitti semper curaverit, pro arteriæ vulnere tanto melius comprimendo, firmioreque cicatrice in eadem producenda, atque simul pro nova sanguinis profusione & aneurysmate certius avertendis. Quibus factum est, ut sic vulnus sensim sit imminutum, atque tandem tempore duorum mensium feliciter omnino glutinatum: ubi solum hoc adhuc monere volui, quod torcular in femore ad quartam usque hebdomadam, cum regimine dicto, circa femur in consueto loco relictum sit, ultima tamen hebdomade paulo minus, quam antea

antea constrictum : reliqua vero splenia tam vulnere, quam trunco arteriæ imposita, una cum lamina metallica ac convenienti regimine, quod æger sanitatis cupidus quam accuratissime servavit, ad finem usque curationis, prædicta ratione continuata sunt, nisi quod ultimis hebdomadibus loco unguenti digestivi linamenta carpta inferiora balsamo copaivæ fuerint imbuta.

X X X I V.

Denique cum ad finem fere curatio pervenisset Ill. Dn. *Præses*, uberius adhuc sollicitus fuit de aneurysmate avertendo, id quod alias facile, licet ejusmodi vulnera etiam sanata sint, postea adhuc supervenit [1]. Ad hoc vero præstandum, non solum subovatam laminam quandam metallicam, quinta vel sexta deligatione, ut modo §. XXXIII. diximus, vulnere superimponi curavit, verum etiam machinam aptam coriaceam ægro proposuit, quam ipsi, sanato etiam vulnere, circa locum vulneris diu gestandam suasit, ut sic recens nimisque mollis tunc adhuc arteriæ cicatrix, donec probe induretur, compressa servetur: quia alias facile, nisi sic impediatur, aneurysma periculosum sequeretur. Hoc cum vulneratus intelligeret, ipse sibi hujusmodi machinam confecit, quam fig. 2. & 3. exhibemus, & quæ ita se habet.

X X X V.

Confici jussit *lorum coriaceum* satis amplum, (vid. fig. nostra 2. litt. A. A.) quo femoris partem inferiorem in loco, ubi vulnus fuit, ope fibularum B. B. & minorum lororum C. C., apte cingi atque constringi queat. Huic inferi curavit laminam illam ferream, corio molli obductam, litt. D, cicatrici, submisso prius spleniolo, adaptandam; *alterum postea lorum angustius*, at multo longius E E, dum prius A A, pedi erat circumductum, circa infimam ventris partem firmandum & fibula F, quoque per extremum G G ibidem adstringendum, id quod per duo lora sive frustra coriacea H H, H H, ad perpendiculum descendencia, cum inferiori A A, futuris jungebatur, ne hoc deorsum cedere & locum læsum relinquere potuerit, id quod in fig. 3. quomodo femori injectum fuerit, ostenditur, ubi litteræ huic figuræ adjectæ idem notant, quod in figura præcedenti: hinc brevitatis studiosus hic ea, quæ modo dicta sunt, repetere nolo. Hoc vero solum adhuc indicare volui, quod vulneratus hæc machina adhuc dum utatur.

X X X V I.

Porro cum initio hujus curationis non adeo certus esse potuerit Dn. *Præses*,
an

[1] Vid. non solum Dn. *Præsidis* Inst. chirurg. de arteriarum læsionibus, in vulneribus vel venæ sectione, & capite de aneurysmate, verum etiam præstantiores scriptores alios de iisdem argumentis.

an hæc hæctenus descripta curandi ratio ex voto sit successura, sicut §. VI. jam dictum est, cum sæpius *amputationem femoris* desideret, quemque modum etiam multi scriptores chirurgici adhuc, tanquam unicum & præstantissimum, tam in arteria brachiali, quam crurali vulnerata, remedium commendant; aut ex Dn. *Præsidis* sententia [*m*], ligatura prius arteriæ ope fili circumducti tentanda sit, hic etiam, cum primum ad ægrum hunc vocaretur, ferramenta ad hanc ligaturam necessaria secum attulerat, ut in casu necessitatis, ubi descripta methodus forte non sufficeret, *ligaturam* arteriæ hujus læsæ, quam apud alios scriptores adhibitam hic fuisse, hæctenus nondum reperi, instituere posset, quam alias aliquoties cum successu optato in *arteria brachiali & radiali* perfecerat: atque propterea jam, tam in compend. anat. quam institut. chirurg. locis modo citatis, suavit, *nunquam mox brachium in læsa arteria brachiali*, multo minus in radiali aut cubitali læsa, esse amputandum; sed semper prius *ligaturam arteriæ læsæ esse tentandam*: hac vero frustra adhibita, aut sphacelo superveniente, tandem ad amputationem quoque, tanquam extremum remedium, esse progrediendum.

XXXVII.

Ratio autem, quare in ejusmodi vulneribus multi *mox amputationem* suaserint, neglecta *arteriæ ligatura*, hæc erat, quod forte *figuris autorum anatomicorum*, quas de *arteria aorta, arteriaque brachiali & femorali* dederunt, nimis crediderint, qui fere omnes, *Verheyeno* excepto, *unicum tantum truncum arteriæ & brachialis & cruralis delinearunt*, ut videre est in *Vesalii & Eustachii* imo & in recentioribus præstantissimis *Anatomicis, Cowpero* scilicet in *Anat. corp. humani* App. Tab. III. & *Drackio* in *Anthropolog.* Tab. XX. aliisque; vel etiam ex *Verheyeni* quoque figura exteriorem ramum cum cubito vel tibia non communicare judicarunt. Verum cum Exp. Dn. *Præses* duos aliquoties *truncos prorsus distinctos*, vel ramos saltem duos *arteriæ brachialis* ad cubitum & manum procedentes in cadaveribus in brachio deprehenderit, sicuti tam in peculiari illa, modo XXXVI. laudata dissertatione, jam anno 1730, quam in *Compend. ejus Anatomico* Tom. II. p. 126. descripsit, in femore fere quoque alterum majorem ramum, sicut *Verheyenus*, ut supra jam indicavi, XXI. vidit, atque verisimile sit ramos hos exteriores cum ramulis interioris & majoris circa genu communicare, *ligaturam semper prius tentandam esse, antequam ad crudele & miserum illud remedium, extirpationem scilicet tanti membri, accedamus, præcipit.*

XXXVIII.

Cum vero figuram, quam jam dudum hanc ob causam delineari curavit,

T 3

non-

[*m*] Vid. *Moebii* dissert. sub Dn. *Præs.* præsidio A. 1730. hic defensa, titulo *observat. medic.* p. 18. & *compend. ejus Anat.* Tom. II. p. 126. itemque in *Inst. chirurg.* p. 91. & de *anuryfm.* p. 445.

nondum publicæ luci exposuerit, operæ pretium esse judicavi, si & hanc utilitatis publicæ causâ in re tam ardua hic exhiberem, ut chirurgi non temere impostero ejusmodi in casibus ad amputationem, quæ nunquam sine periculo est, accedant, atque vulneratis multis membra adeo necessaria conferrentur. Hæc vero ita se habet. In fig. 4. ostenditur brachium dextrum A A A, tegumentis communibus denudatum; B. musculus deltoides; C. truncus arteriæ brachialis juxta deltoidem, ab axillari arteria proveniens; D. locus ubi hoc in cadavere in duos ramos E E & F F dividebatur, quorum exterior E E, in latere musculi bicipitis externo situs erat, & inde ad cubiti flexuram, indeque supra radium ad pollicem & manum, adeoque in externo brachii latere progrediebatur; *alter sive internus*, ad interius latus bicipitis, ubi alias truncus primarius collocari solet, situs erat, & juxta os cubiti sive ulnæ ad manum pergebat G, ibique per anastomoses cum priori jungebatur. Quando autem ejusmodi rami arteriæ in parte aliqua sibi invicem adeo propinqui sunt, haud facile contingit, quod non etiam in itinere hinc inde per ramulos e lateribus prodeuntes, & speciatim circa cubiti articulum per *anastomoses*, ut vulgo dicunt, jungantur, atque sic inter se invicem ita communicent, ut uno ligato, per alterum adhuc integrum & apertum, vel etiam per plures minores sanguis in partes eas, quas hic nutrire alias solitus erat, penetrare, eos ramulos tandem, quantum satis est, sensim dilatare, ejusque vicem sic supplere queat.

XXXIX.

Ne vero hoc ita in cerebro tantum excogitatum sive confictum esse videatur, persuadere me possunt *exempla eorum*, qui hac ratione ab Dn. *Præside hic olim curati sunt*, atque adhuc vivunt; ubi in vulnere interioris rami F F in brachio, arteriam, sicuti alias in aneurysmate curando mos est, *filo operæ curvæ* Tab. I. fig. 10. aut *peculiaris ferramenti*, quale Tab. VIII. fig. 4. in Inst. suis chirurg. exhibet, aliove simili ligavit, & vulnus postea secundum artem & deligavit & curavit: quo factum est, ut filum tandem putridum sponte ceciderit, & vulnus ita coiverit, ut ægri postea nullum damnum in brachio senserint, sed successu temporis eo ita, ut ante vulnerationem, uti potuerint.

§. XL.

Posse vero ramulos minores se ita sensim dilatare, ut §. XXXVIII. diximus, Clar. Dn. *Præsides* inde suspicatur, quia cum aliquando truncum arteriæ brachialis internam, graviter vulneratum, prædicta ratione supra vulnus ope filii circumducti ligasset, *intra triduum nullum in arteria juxta carpum positæ, quæ à medicis explorari solet, pulsus sentire aut percipere potuit*: posthæc vero hanc arteriam primo levissime micare, sensim vero sensimque plenius pulsare sensit, indicio manifestæ, quod initio post ligaturam minores illi ramuli

muli, per quos communicatio majoris cum minori fit, sanguinem non nisi exigua copia transmisisse, quæ parva copia pulsus excitare adhuc nondum potuit; sed pedetentim ita eos ampliatis fuisse, ut sanguis tandem post aliquot dies libere & facile & tandem, pleno quasi rivo, ad arteriam carpi transire, sicque brachium integrum, & manum nutrire rite valuerit.

X L I

Ex his igitur, nisi me omnia fallunt, sponte sequi existimo, quod in ejusmodi vulneribus arteriarum brachialium & cruralium primo methodus hæc in nostro hoc agro usurpata, sit tentanda; sed si hac forte sanguis cohiberi & res expediri nequeat, ligatura deinceps arteria per filum adhibenda; sin vero post hanc splanchnum forte partes inferiores occupare deprehendimus, amputatio denique tunc demum, tanquam extremum & unicum adhuc, quod superest remedium, sit instituenda.

F I N I S.

EXPLICATIO TABULÆ ÆNEÆ.

Fig. 1. ostenditur femur dextrum; A. notat vulnus arteriæ læsæ; B. C. locum, ubi torcular, imposita prius ad B. fascia convoluta & crassa, applicabatur, & ad C. supposito splenio crasso, trochlea stringebatur.

Fig. 2. Denotat machinam usurpatam ad præcavendum aneurysma. A. A. torum coriaceum, quatuor digitos circiter latum, quod fibulis B. B. & loris minoribus C. C. cicatrici, subjecto prius spleniolo, lamina ferrea, corio molli obducta, lit. D. applicata, constringebatur. EE demonstrant aliorum, longius & pollicem circiter latum, circa superiorem femoris partem fibula F. & extremo, foraminibus prædito GG, firmandum. H. H., H. H. significant duo frustra coriacea annexa, lora A. A. & E. E. necessentia, ne illud locum læsum relinquere potuerit.

Fig. 3. Exhibet machinam fig. 2. femori sanato applicatam: cujus litteræ idem indicant, quod in fig. 2.

Fig. 4. Repræsentat brachium A. A. A. in quo B. exhibet muscolum deltoidem, C. truncum arteriæ brachialis, juxta deltoidem ex arteria axillari proveniente, D. locum ubi hic in duos ramos, nimirum E. E. ad latus musculi bicipitis externum abeuntem, & F. F. ad interius bicipitis latus progredientem dividebatur. G. locum, qui ramos E. E. & F. F. per anostomosin in manu conjungebat.

QUESTIO

... per omnia seculorum ...

... in ...

... in ...

QUESTIO

CXXXIII

Q U Æ S T I O
M E D I C O - C H I R U R G I C A ,

Præside

M. ANTON. NICOL. GUENAULT,

Resp.

URBANO VANDENESSE BACC.

*An vulnerata crurali arteria ab amputatione auspi-
candum ?*

Parisiis 1 Martii 1742.

Tom. V.

V

